

บทที่ 5

สรุป และข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

การรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐาน ตามพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 นั้น ก่อนการศึกษาพบว่า มีปัญหาในการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐาน ทั้งในการได้มา การนำสืบพยานหลักฐาน การวินิจฉัยพยานหลักฐาน ทางผู้ศึกษาจึงกำหนด วัตถุประสงค์ของการศึกษา ของงานวิจัยฉบับโดยมุ่งเพื่อให้ทราบถึงหลักเกณฑ์กระบวนการ แนวความคิด ตลอดจนทฤษฎีในการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐานตามความในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 , อันนำไปสู่การทำความเข้าใจเนื่องจากการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐานในคดีความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ของศาล รวมทั้งแนวทางในการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับข้อบกพร่องเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ในชั้นศาล มากกว่านั้นผู้ศึกษาได้พยายามวิเคราะห์ปัญหาจากตัวบทและแนวทางปฏิบัติในเรื่องเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐานในคดี ความผิดหมิ่นประมาท

จากการทำการศึกษาโดยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เป็นพยานหลักฐาน ตาม พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 นั้น มีมาตราที่สำคัญคือมาตรา 25 ซึ่ง จำเป็นต้องพิจารณาถึงการได้มาของพยานหลักฐาน, พนักงานเจ้าหน้าที่ รวมทั้งหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการรับฟังพยานหลักฐาน ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น พบว่า การรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์, การรวบรวมและพิสูจน์, การแสวงหาและได้มาซึ่งพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ ยังคงเป็นปัญหาทั้งในทางปฏิบัติและในข้อกฎหมาย ดังนี้ จึงจำเป็นต้องศึกษาต่อไปอีกว่า สำหรับ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 นั้น มีปัญหาที่เกี่ยวกับการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เป็นพยานหลักฐาน มากน้อยแค่ไหน และมีความสำคัญในการดำเนินคดีและพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์อย่างไร

โดยข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากเอกสารต่างๆ นำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์และสรุปสาระสำคัญตามขอบเขตและเนื้อหา โดยเฉพาะปัญหาและอุปสรรคในการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐาน ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

จากการศึกษาและเปรียบเทียบในบทที่ 4 พบว่า ในเรื่องของการหมิ่นประมาทที่เกิดขึ้นโดยการนำเข้าสู่ข้อมูลคอมพิวเตอร์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตหรือระบบจราจรคอมพิวเตอร์นั้น เห็นได้ว่าการกระทำผิดดังกล่าวขึ้นอยู่กับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 และมาตรา 328 ประกอบกับพระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ซึ่งลักษณะของการกระทำนั้นย่อมเกี่ยวเนื่องกันเสมอ แม้ว่าการกระทำผิดเกี่ยวกับความผิดฐานหมิ่นประมาท หรือพระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ก็ตาม ย่อมต้องพิจารณาประกอบกันเสมอเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าการหมิ่นประมาทที่เป็นความผิดทางอาญานั้นได้เกิดขึ้นในระบบคอมพิวเตอร์หรือข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ แต่อย่างไรก็ตามการพิจารณาพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นในระบบคอมพิวเตอร์นั้นย่อมอยู่ภายใต้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 และ 226/1 ประกอบพระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 25 ด้วย

ทั้งนี้ในประเด็นของการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐาน ผู้ศึกษาเห็นว่าควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ในเรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์ในการรับฟังพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ และควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการรับฟังพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ให้ชัดเจนโดยแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยบัญญัติเพิ่มเติมในส่วนของการรับรองความถูกต้องแท้จริงของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่จะนำมาเป็นพยานหลักฐานเพื่อให้เกิดมาตรฐาน รวมทั้งควรมีการให้คู่ความมีการยืนยันความถูกต้องแท้จริงของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่คู่ความจะใช้เป็นพยานหลักฐานอ้างอิงต่อศาล โดยอาจกำหนดให้คู่ความในคดีสามารถตกลงร่วมกันภายใต้การดูแลของศาลว่าพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์นั้นมีความถูกต้องแท้จริงเพื่อให้ เป็นหลักประกันแก่คู่ความที่จะได้รับความยุติธรรม และวิธีการในการรับรองความถูกต้องแท้จริงในกรณีไม่มีการตกลงกันระหว่างคู่ความ โดยบัญญัติให้มีลักษณะเดียวกันกับกฎหมายประเทศสิงคโปร์

ในประเด็นของปัญหาการพิสูจน์ความถูกต้องแท้จริงของผู้ให้บริการ เห็นควรกำหนดให้มีพนักงานหน้าที่ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญที่ดั่งขึ้นตามกฎหมาย เป็นผู้ให้บริการตามกฎหมายเพื่อดำเนินการจัดเก็บ ดูแล หรือรักษา รวมทั้งรับรองความถูกต้องแท้จริงของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่คู่ความอาจนำไปอ้างอิงเป็นพยานหลักฐานต่อศาล เห็นว่าควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยควรกำหนดให้มีในเรื่องของเจ้าพนักงานที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นตามกฎหมายโดยตรงเข้ามามี

บทบาทเกี่ยวกับจัดเก็บ ดูแล หรือรักษา รวมทั้งรับรองความถูกต้องแท้จริงของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่จะนำไปใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นพิจารณาคดีต่อศาล เพื่อให้เกิดมาตรฐานเดียวกันในเรื่องการรับรองความถูกต้องแท้จริงอันเกิดจากเจ้าพนักงานตามกฎหมาย

ประเด็นสุดท้ายปัญหาการชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์เห็นได้ว่าหากกฎหมายในเรื่องพยานหลักฐานของประเทศไทยไม่ว่าจะเป็นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง หรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์และกำหนดวิธีการในเรื่องของการพิจารณาข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ความอาจอ้างอิงเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาล เพื่อให้ศาลได้มีหลักเกณฑ์ในการวินิจฉัยเพื่อชี้แจงน้ำหนักของพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวได้อย่างมีมาตรฐาน และควรมีการกำหนดในเรื่องของการต้องพยานบุคคลที่เป็นเจ้าของหรือผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตมาเบิกความเพื่อเข้าสู่ประกอบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ทำการ Print Out ออกมาจากเครื่องคอมพิวเตอร์หรืออินเทอร์เน็ตนั้น หากไม่มีการนำพยานบุคคลดังกล่าวมาเบิกความประกอบให้เป็นดุลพินิจของศาลที่จะรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวหรือไม่ก็ได้

5.2 ข้อเสนอแนะโดยรวม

จากการศึกษาเกี่ยวกับการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐานศึกษากรณีความผิดฐานหมิ่นประมาท : ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ข้าพเจ้าขอเสนอแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขปัญหาในส่วนที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. ในส่วนของการได้มาซึ่งพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ทั้งในความผิดที่เกี่ยวกับประมวลกฎหมายอาญามาตรา 326 และ 328 ในเรื่องของการหมิ่นประมาทที่ได้กระทำในระบบคอมพิวเตอร์ ทั้งพิจารณารวมถึงความผิดที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 โดยตรงด้วย จึงเห็นควรกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวทาง ให้สอดคล้องกันในทุกหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแล การให้บริการ ผู้ให้บริการ รวมทั้งการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดของระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งปัจจุบัน พบว่าหน่วยงานรัฐ เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย, กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้ออกประกาศมารองรับกับ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 แต่ในทางปฏิบัติพบว่ายังคงเป็นปัญหา ทั้งด้านบุคลากร อำนาจหน้าที่ เป็นต้น

2. ในส่วนของการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาล

- 2.1 ในส่วนของการรับฟัง ความถูกต้องแท้จริงของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานนั้น เห็นควร กำหนดแนวทาง หลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการรับรองความถูกต้อง

แท้จริงของพยานอิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้ที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนต่างของพยานหลักฐาน จะต้องรับรองความมีอยู่, ความถูกต้อง, การเข้าถึงและการได้มาของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งหากกำหนดแนวทางการรับรองพยานหลักฐานดังกล่าวไว้อย่างชัดเจนแล้วนั้นจะเป็นประโยชน์อย่างมากในการนำสืบพยานในชั้นพิจารณา รวมทั้งกรณีหากยังมีข้อสงสัยถึงการได้มาของพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ ผู้รับรองอาจต้องเบิกความประกอบเพิ่มเติม ยืนยัน

2.2 ในส่วนของการนำสืบพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ในชั้นศาล เห็นควร กำหนดประเภทของพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับ ประเภทของพยานหลักฐานตามกฎหมายไทย เพื่อให้เกิดความชัดเจนและเป็นมาตรฐานเดียวกันในการพิจารณา เพื่อก่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อคู่ความ ในส่วนของพยานผู้เชี่ยวชาญที่เบิกความในส่วนของบริษัทคอมพิวเตอร์หรือระบบอิเล็กทรอนิกส์นั้น เห็นควร กำหนดหลักเกณฑ์ ในเรื่องคุณสมบัติของพยานผู้เชี่ยวชาญ, ลักษณะแนวทางของการเบิกความต้องอธิบายให้ชัดเจนในประเด็นที่เกี่ยวข้อง, การยอมรับของคู่ความทั้งสองฝ่าย เพื่อยืนยันว่า คู่ความจะได้รับความเป็นธรรมในการพิจารณาคดี เนื่องจาก ความเห็นของพยานผู้เชี่ยวชาญเป็นสิ่งสำคัญ ในการนำสืบและรับฟังพยานหลักฐานของศาล

2.3 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับศาลยุติธรรม เห็นควร กำหนดให้มีแผนกที่เกี่ยวข้อง ในส่วนของระบบคอมพิวเตอร์และระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยจัดให้มีผู้พิพากษาที่มีความรู้ในเชิงลึกในเรื่องระบบคอมพิวเตอร์และระบบอิเล็กทรอนิกส์ ที่ผ่านการอบรมในส่วนที่เกี่ยวข้อง เข้าดำรงตำแหน่ง กรณีมีความสำคัญที่มีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการรับฟังพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อช่วยให้การพิจารณา ก่อให้เกิดความเป็นธรรม สะดวกรวดเร็วมากขึ้น อีกทั้งเป็นหลักประกันต่อคู่ความในการใช้ดุลยพินิจวินิจฉัยของผู้พิพากษา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved